

Markéta Šichtařová: Ekonomové se hádají

 radiouniversum.cz/marketa-sichtarova-ekonomove-se-hadaji

21. listopadu 2024

Markéta Šichtařová

Ekonomové se hádají

Text 21.11.2024 8 min Přehrát

#Peníze

Poslední české statistiky o spotřebitelské inflaci rozhořely debatu mezi ekonomy. Jedni ekonomové, reprezentovaní typicky třeba mnou, tvrdí, že inflace se už zase pomalu rozjíždí. Inflace vlastně nikdy z české ekonomiky docela nezmizela, byla jen mírně potlačena kupříkladu i efektem statistické základny. Skutečnost, že se podařilo přibrzdit „energetickou krizi“, je sice příjemná, ale spíš jen dočasná. Energie totiž budou dál zdražovat krom jiného skrze evropskou energetickou transformaci, emisní povolenky pro fyzické osoby (tzv. systém EU ETS 2) nebo skrze uhlíkové clo od roku 2027. Podle tohoto názoru minulá dekáda byla ve znamení extra nízké inflace až deflace, zatímco současná dekáda bude naopak ve znamení chronicky zvýšené inflace. A na další inflační vlnu již bylo založeno. A tato další inflační vlna bude navíc doprovázena zpomalením ekonomiky. Hrozí tedy stagflace: Obávaná kombinace nízkého růstu a inflace.

Podle jiných ekonomů, kteří vidí současnou ekonomickou situaci v souladu s vládní optikou, je inflace již minulostí, zdražení energií již nehrozí, protože instalovaný výkon obnovitelných zdrojů se prudce zvyšuje, další zdražení potravin proto již nehrozí, a vlastně řeči o nějaké nové inflační vlně jsou jen dezinformací. A i když během posledního půlroku došlo k mírnému navýšení cen, vlastně to je jedno, protože reálné příjmy rostou ještě rychleji, celá ekonomika se zvedá ode dna, takže společnost jako celek bohatne. V příštích kvartálech hospodářský růst zrychlí a inflace poklesne.

Tyto dva odlišné pohledy jsou dobře patrné například z ekonomických diskusí, které pokrývají média. Abychom to rozsekli a dobrali se nějakého budoucího výhledu, podívejme se na širší kontext. Tedy na to, co říkají data i z dalších evropských zemí. Máme štěstí, protože právě nyní byla zveřejněna řada evropských statistik, takže nám dobře ukáží, co na tento domácí spor říká zbytek Evropy:

Pokud jde o inflaci, britská centrální banka Bank of England to vidí poměrně jasně. Ta se totiž obává „poměrně vytrvalého“ růstu mezd, tedy inflace. Tento názor ocitovat list Financial Times. Hodně podobně to vidí i Maďaři. Míra inflace v Maďarsku totiž v říjnu meziročně zrychlila na 3,2 procenta ze zářijových 3 procent. Ve své zprávě ze stejného dne to uvedl maďarský statistický úřad. Současně to znamená, že maďarská inflace je tak už znovu nad tříprocentním cílem centrální banky. V rámci boje proti inflaci mají Maďaři nyní svou základní úrokovou sazbu na nejvyšší úrovni v Evropské unii a roste pravděpodobnost, že tam dál zůstane a nebude snížena. A do třetice připomeňme, že česká inflace dosahuje 2,8 % a roste. Do konce roku se patrně došplhá ke 3 %, tedy na hranu tolerančního pásma ČNB.

Podotázkou spojenou s rozdílnými názory na inflaci a současně druhým jádrem sporu je otázka vývoje cen energií. V ČR v říjnu růst cen elektřiny dosáhnul +10,5 %. Podle mne je to důkaz opětovného zdražování energií kvůli energetické transformaci Evropy. Podle jiných ekonomů je to jen statistická hra, protože většina lidí má ceny zafixované na nižší úrovni a růst cen elektřiny je jen na papíře a v cenících, ale málokdo tyto zvýšené ceny skutečně platí. Takže co k tomu opět říká zbytek Evropy:

V říjnu 2024 čelila růstu cen elektřiny celá Evropská unie. Zatímco náklady na energie, jako je zemní plyn, vykázaly určité poklesy v průběhu roku, snížení dotací, daňových úlev a státních podpor vedlo k mírnému zvýšení celkových cen elektřiny. V průměru cena pro domácnosti v EU vzrostla na 28,90 EUR za 100 kWh, což je nárůst. Země s nejvyššími cenami za elektřinu v EU v roce 2024

zahrnovaly Německo, Irsko a Dánsko. Úsměvné je, že největších „pokroků“ při navyšování instalovaných kapacit obnovitelných zdrojů dosahuje právě Německo, ale i Dánsko a Irsko patří v EU mezi země s nejvyšším podílem OZE v energetickém mixu hlavně díky větrné energii. Neboli: Více energetické transformace = více zdražování elektřiny.

A další spor se týká budoucího hospodářského růstu. Podle mne bude uvadat. Podle jiných ekonomů se bude zvedat ode dna. Takže opět zde je širší kontext: Podle dalších údajů ze stejného dne nezaměstnanost v Británii do konce září vzrostla na 4,3 procenta z předchozích 4 procent. To ukazuje útlum ekonomiky. Vedle toho kartel ropných zemí OPEC již čtvrtý měsíc v řadě snižuje prognózy růstu globální poptávky po ropě – to také ukazuje globální ekonomický útlum. A konečně nejsilnější argument ekonomického útlumu právě nyní přišel z Německa: Německý index očekávání ZEW padá na 7,4 bodů, čekal se skoro dvojnásobek! Předpokládalo se, že ZEW dosáhne 13,2 bodů. Jinými slovy důvěra investorů v německou ekonomiku se v listopadu zhoršila více, než se čekalo. Přitom právě tento index patří mezi nejpřesnější ukazatele budoucího vývoje...

Všechny příspěvky s Markéta Šichtařová

Diskuze:

Napsat komentář

E-mailová adresa nebude publikována.